

Vaši vsakolétni čisti dohodki vsih gruntov, ki jih imate, so na 35 goldinarjev prerajtani, tedaj znesó góri imenovani 40 od 100 pri teh 35 goldinarjih 14 goldinarjev.

Vi bi pa imeli, kakor sim že góri rekel, po postavi za posebne pogodbe 20 goldinarjev plačati; ta šuma pa za 6 gold. preseže tisto šumo po zgornji rajtingi, po kateri Vam gre le 14 gold. od vsiga čistiga dohodka plačati. Teh 6 goldinarjev prevzame tedaj deželá, in če jih ta nima, jih ji posodi deržava (cesar), in Vam gré namesti 20 gold. le 14 gold. plačati. Postavimo pa, de bi Vi imeli od vsih svojih gruntov le 15 gold. čistiga dohodka, takó bi ti znesli (po rajtingi 40 od 100) le 6 goldinarjev, — tedaj bi imela deželá 14 gold. prevzeti, de bi se zgorej imenovanih 20 goldinarjev poplačalo. Ta šuma od 14 pa preseže eno tretjino (en dritlec) tistih 30 gold. ki jih imate v vsim skupej grajšini odrajtati, za 4 gold., tedaj bi imela deželá v ti zadevi namesti 14 gold. le 10 gold. za plačilo prevzeti, in Vi bi plačali 10 gold. létnega odrajtvila.

Kér je že v katastru čisti dohodk prerajtan, tedaj bo tudi tukaj kataster za podlago teh rajting služil.

Če v tem pismu, kakor sploh v vsih pismih še od grajšin in njim podložniga kmeta govorim, se to le zató godí, de me vsak prost bravec lahko razume. Če bi po nemškim ópravičeni rékli namest grajšak, — dolžni pa namesti podložni kmet, bi tega marsikdo ne razumel.

Vaš zvest Jurče.

Potréba zdravilske šole v Ljubljani.

Novo šolsko léto se bliža in še se nič ne vé: ali se bo spet začéla zdravilska šola v Ljubljani ali ne, ktere potrebnost za krajnsko in bližne dežele niso spoznali samó deželni stanovi in mestna Ljubljanska srenja, ki so že lani po pismu tukajsniga licealniga vodstva (rektorata) to potrebo izgovorili, temuč tudi naši poslanci na Dunajskem zboru, vse soseske po deželi in naše deželno poglavarstvo so razodéli v svojih predlogih ministerstvu živo potrebo zdravilske šole v Ljubljani. Kér pa dolgo časa šolstvo ni svojiga lastniga ministra imélo, drugi ministri pa so bili z drugimi silnimi opravki čez in čez obloženi, se šolske reči niso mógle takó pretehtati in dognati, kakor so se želje iz mnogih deželá glasile.

Zdej so presvitli Cesar tudi šolstvu ministra dali, od kteriga s polnim zaupanjem pričakujemo, de bo pravične in vesolné vošila spolnil in potrebam vsake dežele po mogočosti pomagal. Če krajnska deželá, ki je že nekđaj vseučeliše in noter do poslednjiga časa zdravilsko šolo za kírurge iméla, spet vstanovljenje zdravilske šole po novih napravah prosi, storí ona to le zató, ker svoje in bližnih deželá resnične potrebe spozná. To ni prazno vpitje, s kterim se dostikrat vladarstvo nadležva, temuč je splošno vošilo, ki se vpira na spoznanje potreb, ktere vsakdanja skušnja kaže.

Če pomislimo, de je zdravilska šola za kírurge v Ljubljani jenjala, brez de bi bila namest nje šola za dohtarje zdravilstva napravljena — če pomislimo, de nikjer v naših bližnih slovenskih deželah ni zdravilskih šol in de clo porodoslovje (Geburtshülfe) se učít hodijo babice iz Horvaškiga v Ljubljansko šolo, — če pomislimo, de v poslednjih dveh letih so večidel vsi v Ljubljanski šoli izučeni kírurgi v vojaško službo stopili, kjer je toliko pomanjkanja zdravnikov, de so clo nekteri učenci družiga leta že službo dobili, — če pomislimo, de tudi tisti kírurgi, ki so letas šole dokončali, mislijo po zadobljenim diplomu v vojaško službo stopiti, — če na dalje pomislimo, de nam bo zdravnikov, ki slovenski jezik zastopijo, manjkalo, ako — cesar nas Bog obvari — kolera ali kaka druga kužna holezin po deželi

seže, — če pomislimo, de zavoljo pomanjkanja taci dohtarjev, ki slovenski jezik znajo, so se mógli v Ljubljanski bolnišnici že več lét zaporedama kírurgi za asistente jemati, — če po vunanjih vseučeliših na Dunaj in v Prago pogledamo in vidimo, de zavoljo nepremožnosti starši naših deželá ne morejo svojih otrok v daljne drage mesta v šolo pošiljati, de imamo tedaj v 6 letih k večim dva nova dohtarja iz Krajskiga pričakovati, — če pomislimo, de po deželi v slovenskih krajih ljudstvu ní s takimi zdravniki clo nič pomagano, ki ljudskiga jezika ne razumejo, če vse to resno pomislimo, se očitno vidi, de se je v malo letih veliciga pomanjkanja zdravnikov bati.

Previdno ministerstvo bo to pomanjkanje gotovo po vrednosti prevdarilo in pomoček dalo, de se temu pomanjkanju kmalo v okom pride. In ta gotovi pomoček je vstanovljenje zdravilske šole po novih popravah v Ljubljani, ki je središe slovenskih deželá.

Novíce, kterim je blagor svoje domovine na vse strani pri sercu, so vedno na znanje dajale, kar se je celi čas v ti reči v naši deželi želélo, govorilo in pisalo, tedaj so zdej še enkrat to reč ponovile, ker mislijo, de visoko ministerstvo šolstva bo zdej sklenilo, kaj de se ima zgoditi.

Dopis Njih cesarske Visokosti gosp. nadvojvoda Janeza.

Pred nekimi dnevi je prejel vrednik „Novíc“ od svetliga nadvojvoda Janeza iz Gaštajnskih toplic, kamor so se okrepčat podali, sledeče prijazno pismo, ktero damo braveam Novíc, posebno pa udam krajnske kmetijske družbe na znanje, kér posebno njih zadéne, ki ga bojo tedaj gotovo z velikim veseljem brali. Dopis, v slovenski jezik iz nemškiga prestavljen, se takóle glasi:

„Blagorodni gosp. dohtar! — Njih cesarska Visokost, svetli gospod nadvojvoda in opravnik nemškiga kraljestva so mi ukazali, de imam Vam v Njih iménu Njih posebno zahvalo na znanje dati za létopis (Annalen) kmetijske družbe, kteriga ste Vi vrednik, in ki Jim ga je odbor Vaše družbe unidan poslal. Nadvojvoda bojo ta létopis z velikim veseljem brali, in se iz njega soznali z vsim, kar se je poslednji čas na Krajskim v prid kmetijstva noviga zgodilo. Če ravno nadvojvoda Njih imenitno opravilo še za nekoliko časa zadržuje, de se še ne morejo v dežele notranje Avstrije (štajarsko, krajnsko in koroško) verniti, ki so Jim vedno serčno ljube dežele bile, Jim je vender le vse-skozi to zlo zlo pri sercu, kar prid teh deželá in njenih prebivavcov zadeva. In z veseljem bojo Njih cesarska Visokost — kadar Jim bo spet mogoče — v sredo gosp. udov krajnske kmetijske družbe stopili in se z njimi zastran vsiga pomenili, kar služi v prid deželnega kmetijstva. Dotistihmal pa naj ostanejo vsi gosp. udje vseskozi prepričani, de nadvojvoda tudi v daljnih krajih se vselej radi spomnijo domoljubne družbe in njene občekoristne prizadeve in delavnosti. — Prejmite gosp. dohtar zagotovilo posebniga spoštovanja, s kterim se podpišem

Vaše blagorodnosti pokorni sluga

Fossard s./r.

V Gaštajnu 25. vel. serp. 1849. oberst in adjutant.«

Kmetijska družba pa in „Novíce“, kterim so Ljubljani nadvojvoda Janez po mnogih zadržkih življenje dali, s serčnim veseljem pričakujejo, de bi se obluba Nadvojvodoviga prihoda v Ljubljano kmalo spolnila.

Kakó bi se dala v vsaki soseski bukvarnica napraviti?

Pod napisam „Kakó bi se dala v vsaki soseski na Českim bukvarnica (Lesebibliothek) napraviti? smo brali v 5. zvezku t. l. nemškiga časopisa „Slawische Centralblätter“ pomína vredin sosa-